

Izhaja vsakih štirinajst dni vsak drugi torek in stane po pošti ali na dom pošiljan s slučajnimi uredniškimi prilogami celo leto

80 kr.

Za tuje drž. več poštni stroški.

„Soča“

z „Gosp. Listom“ in „Primorcem“ stane na leto 5 gld. 20 kr.

PRIMOREC

Oglasi se plačujejo za tristopno petit-vrsto: enkrat 8, dvakrat 7 in trikrat 6 kr., večkrat po pogodbi. Vsa plačila vrše se naprej.

Posamične številke po 3 kr.

Uredništvo in upravnništvo je v Gosposki ulici št. 9.

Rokopisi se ne vračajo.

Izdajatelj in odgovorni urednik Vinko Levičnik. — Tiska in zalaga „Gor. tiskarna“ A. Gabršček (odgovoren Jos. Krmpotič).

Vseslovenski shod v Ljubljani.

Veličasten, velepomemben dan je bil 14. septembra 1897. v središču Slovenije, v beli Ljubljani. Poklicani zastopniki vsega slovenskega in istersko-hrvatskega naroda so prihтели tje kaj malone iz sleherne občine, iz sleherne večje vasi, da ondi označijo svoje zahteve do države, v kateri živé in izpolnjujejo do nje vse nalagane dolžnosti. Ne prošnje, za odločno zahtevanje je prišel čas, in v ta namen so privrveli v Ljubljano našega naroda veljavni zastopniki.

Ogromno je bilo število teh zastopnikov, kar priznavajo tudi laški primorski časopisi, kateri so prinesli precej stvarno poročilo o temu shodu. Gotovo bi bilo desetkrat večje, da ni bil shod omejen le na osebno vabljen polnoletne može. Ni bil namen, da gremo v Ljubljano demonstrirati. Nemci so bili lahko gotovi popolne varnosti, marveč sli smo, da pokažemo, kako razumemo mi važnost in resnost današnjega položaja v Avstriji. Zató je bilo število udeležencev jako omejeno, vendar pa pri vsem tem — ogromno.

Dežela Goriška je bila posebno lepo zastopana. Gotovo je bilo nad 150 udeležencev, samih odličnejših mož, med temi veliko gg. duhovnikov. Tudi tužna Istra ter tužnejša Koroška sta bili dobro zastopani, zeleni Spodnji Štajer je zopet pokazal, da je prava veja slovenskega debela, dočim o materi Kranjski in o nje središču ni treba pisati. Ljubljana je pokazala pri sprejemu gostov, da je vredna svojega imena.

Shod se je vršil v „Narodnem Domu“, in sicer v Sokolovi telovadnici, ki je bila polna v pritličju in na galerijah. Na odru so imeli prostor člani pripravljalnega odbora in zastopniki raznih slovanskih narodov — razen bratov Poljakov ter Srbov.

Prišli so namreč k shodu: državni poslanec dr. Stransky, kot zastopnik mladočeškega kluba; dr. Barwinski, kot zastopnik Malorusov; češko-moravski poslanec, dr. Stojan; potem baron Rukavina, dr. David Starčević, dr. Potočnjak in drugi kot zastopniki Hrvatov unkraj Sotle, vitez Vuković v imenu dalmatinskih Hrvatov. Videli smo tam viteza Nabergoja, dr. Vitezića, Luka Svetca itd.

Shod je otvoril imenom pripravljalnega odseka državni poslanec dr. Šusteršič, kateri je potem, ko je zborovalce pozdravil ter razjasnil namen shoda, predlagal predsednikom shodu moža, „ki je že z imenom cel program“ — voditelja goriških Slovencev — dra. Antona Gregorčiča.

Dr. Anton Gregorčič, prevzemaje predsedništvo, je bil burno pozdravljen ter zahvalivši se na izvolitvi in zaupanju, je predlagal, da se izvolijo častnimi predsedniki gg.: deželni glavar Oton Detela, ljubljanski župan Ivan Hribar, dr. Barwinski, baron Rukavina in dr. Stransky; podpredsedniki pa dr. Jurtela, koroški drž. poslanec Einspieler ter oče tržaških Slovencev vitez Nabergoj; zapisnikarji: dr. Gregorin iz Trsta, dr. Medved, dr. Rosina in dr. Žitnik. Predloženi so bili soglasno potrjeni.

Predsednik dr. Gregorčič je pozdravil na to dež. glavarja Detelo, župana Hribarja in druge slovenske goste.

Po zahvalnici dež. glavarja Detele, kateri je pozdravil zborovalce v imenu kranj-

skih Slovencev ter povdarjal edinost vseh južnih Slovanov, je pozdravil zborovalce tudi župan Hribar.

Poslanec Barwinski je pozdravil zborovalce najprej slovenski, potem nadaljeval v malorusčini ter povdarjal, da ga je pripeljala na vseslovenski shod bratska ljubezen in misel slovanske vzajemnosti ter završil z željo: „Dal Bog, da bi Slovenci in Hrvatje prišli čim prej do svojih pravic“.

Poslanec Stransky je tudi pozdravil shod v krasnih besedah.

Potem, ko je baron Rukavina pozdravil Slovence v imenu Hrvatov iz Banovine ter naglasil, da Hrvatje želijo svobodno zjedinenje Hrvatov in Slovencev v skupno vez tako, da se v tej vezi svobodno razvijata oba plemena; dr. Stojan pa naglasil v slovenskem jeziku, da prinaša zborovalec pozdrav iz Velegrada, kjer počivata slovanska apostelna sv. brata Ciril in Metod, ter posl. Vuković pozdravil shod imenom dalm. Hrvatov, je bil z navdušenjem sprejet predlog, da se je odposlal Njeg. Veličanstvu ta-le brzojav:

„Njega c. in kr. apostolskemu Veličanstvu! Na vseslovenskemu in isterskohrvatskemu shodu v Ljubljani zbrani zaupniki slovenskega in hrvatskega naroda polagajo pred stopnice Najvišjega prestola izraze svoje nemahljive udanosti in zvestobe do posvečene osebe Vašega Veličanstva in prejasne vladajoče rodbine“.

* * *

Po tako končanih formalnostih se je prešlo k dnevnemu redu.

Prvi govornik je bil dr. Šusteršič, ki je govoril prav živahno in često dovtipno. Opisoval je dogodke iz zadnjega zasedanja ter razlagal ustanovljenje slovanskega kluba naglasivši, da uprav onega dne, ko se je ustanovil ta klub, je hotel odstopiti grof Badeni. V kratkih potezah je očrtal sedanji položaj v Avstriji. Naglašal, da obstrukcija Nemcev ni bila naperjena le proti jezikovnim naredbam nego tudi proti ustavi in državi sami. Izjavlja nadejo, da je za vedno odzvonilo nemškemu gospodstvu z edne in laškemu z druge strani. Nemci vedó dobro, da se morejo zdržati na površju le, ako je ustavljen državni voz, to je, ako državni zbor ne zboruje. Desnici ne zadostuje, ako zbornica glasuje zakone, kateri odgovarjajo njenemu programu: ona mora paziti in delati tako, da bodo zakoni tudi izvrševani v njenem smislu. Grof Badeni je storil marsikaj, kar se ni pričakovalo. Pri zadnjih posvetovanjih z načelniki desnice je izjavil, da se bode oslanjal na desnico. Obljubil pa ni čisto nič in radi tega so se pogajanja razbila. Slovenci se morajo pripravljati na odločno opozicijo tudi za več let, kajti imamo zveste zaveznike ter se nadejamo, da sedanja večina obdrži in izvrši svoj program. Slednjič je predložil resolucijo, katera je bila soglasno sprejeta.

Poslanec Spinčič je govoril ognjeno in s prirojeno mu oduševljenostjo; naglašal je, da je Istrija že stoletja avstrijska dežela. Jediní uzrok, vsled katerega se smejo isterski Slovani tega radovati, je dejstvo, ker so tako v družbi ostalih Slovanov v državi. Drugega uzroka se veseliti tega nimajo, ker pod Benečijo so isterski Slovani stali boljše v narodnem oziru nego dandanes. To, kar je podpirala benečanska ljudovlada, namreč slo-

vansko bogoslužje, je v Avstriji zločin. Pod grofom Badenijem nam je slabše nego je bilo prej. Nimamo ljudskih sol; 14 let že zahtevajo tržaški Slovenci ljudsko solo za 1300 šole godnih otrok; v Istri je 17.000 otrok brez solskega poduka; 400.000 primorskih Slovencev in Hrvatov nima niti ene srednje sole. V uradih se širi povsod laščina in nemščina. Z dejstvi v roki dokazuje, da ako občinski zastopi zahtevajo pravico v jezikovnem pogledu, se jih razpušča. Toži proti državnim pravdnistvom in sodiščem ter primorski deželni vladi, kakor tudi proti laški duhovščini, katera celó zabranjuje Slovanom, da ne smejo moliti v svojem jeziku. Naglašá, da se pri ljudskem štetju in volitvah dogajajo krivice, in ko Slovenci zahtevajo česa se vedno sklicuje na jizid ljudskega štetja in volitev. Sedanja primorska vlada — naglašá govornik — pripravlja Primorsko za Italijani neuporabljajo več bombe, kajti za njih delajo oni, na katere so se metale bombe. Slednjič je predložil resolucijo, katera je bila tudi soglasno sprejeta.

Dr. Alojzij Franko, odvetnik iz Gorice, je govoril v imenu Goriških Slovencev, in sicer hladnokrvno, a odločno in jasno. V svojem govoru — katerega smo doslovno ponatisnili v „Soči“ — kritikuje postopanje vlade proti Slovincem ter razlaga zadnje volitve, sklicuje se na razpravo v državnem zboru. Dokazuje, da kar je vladni zastopnik v drž. zboru govoril na podlagi uradnih poizvedb, ni bilo vse točno, kar podpira z dokazi. Njegova resolucija se glasi:

Vseslovenski shod v Ljubljani, zbran dne 14. septembra 1897., priznava: da Slovincem na Goriškem, osobito v mestu in okraju goriškem, se kratijo v državnih temeljnih zakonih zajamčene državljanske pravice; da se Slovenci v Gorici in na Goriškem v nasprotju z naravnim pravom ter državnimi in deželnimi zakoni siloma ovirajo v njih kulturnem razvoju (glej n. pr. malenkostno zahtevo slov. ljudske šole v Gorici); da postopajo državni uradi, zlasti politični, in uradne osebe nasproti slovenskemu prebivalstvu v Gorici in okolici neopravičeno strogo in da vlada prezira čedalje očitnejše slovensko narodnost na Goriškem, ki šteje v mestu nad eno tretjino, na deželi pa dve tretjini prebivalstva; da je vladino postopanje nasproti goriškim Slovincem rodilo v njih prepričanje, da jih vlada smatra za pleme manjše vrednosti in veljave;

protestuje najodločneje proti tem odnošajem na Goriškem, ki so zakrivali, da je v tamošnjem slovenskem ljudstvu izginila vera v temeljno načelo naše države: «justitia fundamentum regnorum»;

zahteva: naj visoka c. kr. vlada uvede v Gorici in na Goriškem zakone razmere v vsakem oziru; naj omožiči goriškim Slovincem uživanje državljskih pravic in tak kulturni razvoj, kakoršen zahteva naravno pravo

in ga jamčijo obstoječi zakoni; naj tirja od sebi podrejenih uradov in uradnih oseb strogo in dosledno, da postopajo popolno nepristransko, uljudno in zakonito tudi nasproti slovenskemu prebivalstvu na Goriškem v smislu svoje uradne prisege; ter

pričakuje, da bo visoka c. kr. vlada zahtevala enako postopanje, kakor od svojih uradnikov, nasproti slovenskemu prebivalstvu v Gorici in na Goriškem tudi od mestnega urada goriškega in njegovih organov ter od kupčijske in obrtnijske zbornice goriške, in to tim bolj, ker se vzdržuje gospodujoča, Slovincem sovražna stranka v Gorici in na Goriškem edino le z vladino pomočjo.

O koroških razmerah je govoril deželni poslanec Grafenauer prav temeljito ter predložil svojo resolucijo.

O Spodnještajerski je razpravljal dež. poslanec dr. Dečko ter po izbornem govoru nasvetoval resolucijo odnošajočo se na Štajersko.

Deželni in državni poslanec Povše je govoril o narodni avtonomiji in o strokovnih zadržanih in v tem smislu predlaga dve resoluciji.

Vse resolucije so bile sprejete soglasno in brez razpravljanja. Vsi govorniki so bili burno odobravljeni, in zahvaljevani za svojo izborni sestavljena poročila.

Po končanem dnevnem redu, je zaključil shod predsednik dr. Gregorčič izrazivši nadejo, da bi bil isti Slovanom velike koristi.

* * *

Po končanem 5 urnem zborovanju, je bil ob 5. uri slavnosten banket, pri katerem so se vrstile razne napitnice in navduševalo k složnemu delovanju v splošni blagor avstrijskih Slovanov.

Ni treba naglašati, da so se razšli vsi vdeleženci prav zadovoljni in z nadejo, da prisije tudi Slovanom solnce svobode! Bog daj!

Domače in razne novice.

* **Naročnikom** naznanjamo sicer veselo vest, da tiskamo in razpošiljamo že nad 2100 iztisov „Primorca“, — toda vsi naročniki skupaj nam letos niso še toliko doposlali, da bi pokrili vse troške. Ako bi storili svojo dolžnost vsi naročniki, bi pokrili ne le vse letošnje stroške, marveč tudi poprejšnji deficit. Z novim letom bomo izdajali „P.“ najbrže trikrat na mesec, ali najprej je treba, da naročniki izpolnijo svojo dolžnost. Prosimo torej!

* **Nujni predlog v drž. zboru v podporo pogorelecev v Ravnah.** — V prvi seji državnega zbora so predložili poslanci dr. Gregorčič, grof Coronini in tovariši nujni predlog, da vlada preišče škodo, katero je uročil ogenj v Ravnah ter da po potrebi posamičnih prebivalcev proži državno pomoč. — V „Soči“ prinesemo predlog doslovno.

* **Poslanska zbornica** je izvolila v soboto člane v delegacijo. Goriško o. bode zastopal dr. Verzeznassi. Prihodnja seja bode v četrtek.

* **Dvoboj Badeni-Wolf.** — Ne malo smo se začudili v soboto, ko smo zvedeli, da se je dvojebojeval ministerski predsednik grof Badeni z posl. Wolfom. Dvoboj nas sam ob sebi ni toliko presenetil, kolikor dejstvo, da se je dvojebojeval mož, kateremu je dolžnost paziti, da se zakoni ne kršijo, kajti dvojoj je v Avstriji prepovedan. In uprav grof Badeni je bil oni, ki je pozval na dvojoj posl. Wolfa radi razžaljivih besed, katere je poslednje izustil v zbornici. Grof Badeni je bil lahko ranjen v desno roko. Predno se je dvojebojeval, je bajje podal ostavko kot ministerski predsednik in si izprosil cesarjevo dovoljenje. Ta dvojoj je uročil veliko hrupa in tudi mnogo upanja, da se politični položaj razjasni. Vederemo!

* **K položaju.** — Časopisi naznanjajo neko izjavo viteza Javorskega, po kateri bi se bil izjavil grof Badeni, da se hoče naslanjati na desnico in izpolniti njene zahteve. — Kolikor nam znano, grof Badeni še vedno upa, da izloči iz večine nemško katoliško ljudsko stranko in slovensko zvezo, pridobi pa za njo ustavoverne veleposestnike in — Lahe. Naše uverjenje pa je, da se ta poskus ponesreči tudi po dvojoj grofa Badenija z Wolfom, kajti Mladocihi gotovo ne pojdejo z Lahi v boj proti Slovincem in Hrvatim. Ako bi se pa to vendarle zgodilo, tedaj smo uverjeni, da se oglasi češki narod, ki pokliče svoje zavestnike Lahov — domov in pošlje na Dunaj može, ki ne bodo pomagali zatirati Slovanov na jugu države.

* **Bohinjska železnica.** — Vlada ima že pripravljen načrt zakona o železnici čez Ture in skozi Bohinj v Gorico, toda ni se še odločila, ali ga predloži že to jesen drž. zboru ali počaka mirnejših časov. — Vprašanje je tudi, ali naj se zidate obe progi h kratu. — Vsekakor se bližamo rešitvi tega važnega vprašanja.

* **Tombola v Št. Petru.** — Veličasten dan je bila pretekla nedelja v Št. Petru pri Gorici. Do 10.000 ljudi je privrelo od vseh strani k tomboli v korist slovenskim vzgojevalnim zavodom v Gorici. Iz Gorice same je šel voz za vozom, kočija za kočijo, tramvaj za tramvajem, poleg tega je bila cesta nepretržno polna pešcev. Krasno vreme je zvalilo v Št. Peter vsakogar, ki je le mogel od doma. Obširna trata za cerkvijo se je kmalu napolnila. Srečke so pridno razprodajali do zadnjega trenutka, in še marsikdo je ostal brez nje; ako bi bilo časa še eno uro, bi jih razprodali najbrže vsaj še 1000. — Koliko srečk se je razprodalo, danes, še ne vemo; sodi se, da okoli 8000. — Pred tombolo je svirala na trati vojaška godba. Ob 5. uri je naznanila trobenta pričetek tombole. Po izžrebanih 14 številkah se je oglašil za cinkvino g. Anton Fon, sin trgovca iz Gorice. Tombolo pa je dobila mladenka Černe Angela iz Vrtojbe. — Po tomboli je svirala godba na dvorišču Merviceve gostilne, kjer pa je dobila prostora komaj dvajsetina ljudstva. Ali vendar ga je bilo toliko, da so nosili vino tudi v loncih in skafih, a pili so s porcelanastimi čašami. Godba je svirala tudi slovenske komade, katere je ljudstvo viharo pozdravljalo. Posebno krasen komad je „Pošta v gozdu“. — Č. g. Budin iz Pevne, ki je razprodal največ srečk, je nabral tudi lepo svoto za „Solski dom“. Hvala mu za trud! — K tomboli je došel tudi dvorni svetnik gosp. vitez Bosizio z rodbino. — Čast rodoljubom v Št. Petru, ki so priredili to tombolo! Vsako leto kaj podobnega v goriški okolici! — Podrobnejši izkaz priobčimo v „Soči“.

Se nekaj! Pri tej tomboli nismo videli goriških Lahov. — No, oni bodo imeli kmalu svojo tombolo? Slovenci, ali pridete k laški tomboli?!!

* **Modrost v kaznovanju.** — Le poslušajte, kakó je kaznovalo sl. c. kr. okrajno glavarstvo tiste naše mladeniče, ki niso hoteli iti 28. marca k naboru po živinskem trgu. V županiji Solkan je bilo kaznovanih 22 po 25 gld., 11 po 20 gld., 1 po 30 gld., skupaj 806 gld., v županiji Trnovo: 11 po 20 gld., 1 po 30 gld. in 1 po 10 gld., skupaj 260 gld.; v županiji Čepovan: 4 po 20 gld. in 2 po 30 gld., skupaj 140 gld.; v županiji Grgar: 8 po 20 gld., 6 po 30 gld. in 1 po 50 gld., skupaj 390 gld., skupaj vsi fantje — 1590 gld. Obsojeni mladeniči so podali utok. — Zares modra je ta politiška oblast; kakó ona vé, tolažiti razburjeno kri!

* **Vinorejci pozor!** — Kolikor smo obveščeni in v kolikor smo se sami prepričali, nam je danes prijetna naloga obvestiti vse gostilničarje o domačem pridelku letošnjega vina. Letina za „rebulo“ v Brdih se je letos posebno dobro obnesla, isto tako se nam poroča iz Vipavske doline, takó, da visoko prekosi ono izza zadnjih let. Ker je bilo poletje precej suho in je deževalo le toliko, da je razmeroma nekako vselej pra-

vočasno ter v pravi meri pomočilo, je grozdje pridobilo na kvaliteti tako, da bo vino „briska rebula“ mnogo močnejše, nego je bilo zadnja leta. Znano je, da se je že doslej vino iz teh krajev po izbornosti odlikovalo od družih. Ker se je pa nadejati prav obilega pridelka, smemo pričakovati, da, ako Bog dá, bo razmeroma tudi cena nižja. Že sedaj so se nekateri posestniki zglasili pri nas. Vino bode dober kup.

Torej gospodje krčmarji, osobito oni iz Gorenjske, ki ste že druga leta poskusili vina z Goriškega, posebno pa iz Brd, ne zabite tudi letos lepe prilike; obrnite se naravnost do pridelovalcev, ali pa v naše uredništvo, kjer smo vam na razpolago!

* **Iz maščevanja — ka li? V nedeljo** dopoldan, ko so sle ob 11. uri usmiljene sestre tukajšne mestne bolnice iz stolne cerkve, je kar nakrat neki Jakob Ussai iz Gorice ustrelil v ulici Dreossi večkrat s samokresom na jedno iz mej njih. Izprožil je pet strelav proti sestri Anakliti, katero je slednjič zadel v stegno desne noge. Napadalca so takoj zaprli. Govori se, da je bil pred časom pet let v istem zavodu, kakor napadena usmiljenka. Kje tiči vzrok napadu?!

* **Velika tatvina v Gorici — zapor v Ljubljani.** — Trgovec g. Mose je imel v svoji trgovini štiri leta trgovskega pomočnika I. Ž., kateremu je preveč zaupal. Poslednji je to zaupanje zlorabil, kajti zasačili so ga letos v sponlad baš ko je kradel denar iz blagajnice. Brez velikega hrupa ga je g. Mose odpustil z opomnjo, naj se obnaša pošteno v drugi službi. Mož je šel v Ljubljano in vstopil v drugo prodajalnico, kjer je nadaljeval nedovoljeno obrt tako dolgo, dokler ni padel zopet v past. Tam so z njim drugače postopali — zaprli so ga namreč ter preiskali njegovo stanovanje kjer so našli mnogo blaga iz prodajalnice, v kateri je bil le 6 tednov. To je dalo povod, da je preiskovalni sodnik poizvedoval po njegovem prejšnjem delovanju, in sicer z velikim vspehom, kajti našli so pri drugih osehah skritega blaga za več tisoč goldinarjev. Sumilo se je, da to blago je iz Mose-tove prodajalnice in vsled tega je bil g. M. pozvan pred preiskovalnega sodnika v Ljubljano. Zatoženi Ž. je sam priznal da je vse drugo blago iz njegove prodajalnice. Blaga je bilo 12 zabojev za 3000 gld. vrednosti. Dalje je priznal, da je gotovina 3000 gld., katero je imel poštenjakovič vloženo na hranilno knjižico, kakor tudi vsa zlatenina — vse lastnina g. Mose-ta!! Tako se je zopet vresničil rek: „Ni vse zlato, kar se sveti“, kajti mladenič je vedno in povsodi nastopal kot kak kavalir.

* **„najzvestejšem“ mestu v Avstriji** je prinesla „Reichswer“ v svoji jutranji 1298. št., govoré o tržaškem polku, došlem te dni v svojo novo posadko v Trst, naslednjo, za „patrijotično“ mišljenje tržaških magistratovcev jako značilno vestico. Rečeni list piše: „V vseh pokrajinah naše velike države pozdravljajo krajevna oblastva slovesno v novo posadko prihajajoče polke, bodisi domače ali ne. Ali v onem mestu, ki zahteva za se v veliki meri državne pomoči, se ponaša s pridevkom „najzvestejšega“ mesta in ima v svojem grbu dvoglavnega orla (? Ur.), ni bilo blizu nikogar z velslavnega, sicer jako gostobesednega municipija, da bi bil pozdravil polk. Taka je v Trstu navada. — Ako je pa posest in imovina tržaške gospode vsled ustave dela (strike) in jednakah rečij v nevarnosti, potem kričijo takoj po vojaški pomoči, potem so jim dobro došli avstrijski bataljoni“. — To je tudi naše mnenje. Ali tržaška politiška gospoda doseza Slovanom na škodo vse vzlic temu, da kaže tako očitno svoja „patrijotična“ čustva. Izvestni krogi že skrbijo za to, da prihajajo na Dunaj poročila drugačna, nego so prihajala svoj čas pod Pinom — poročila, po katerih smo mi Slovani državo razdirajoči živelj, a Lahi polni najčistejšega „patrijotizma“. — O kako se bode ta slepa politiška nekdanj se hudo maščevala!!

* **Nameravana obletnica.** — V Trstu so hoteli ondodni socialisti praznovati nekako obletnico v čast svojemu tovarišu, koji je bil za časa zadnjih volitev v starem mestu

Razglas.

Podpisano županstvo daje na znanje, da je razpisana služba občinskega tajnika za županijo Bilje.

Lastnoročno spisane in kolekovane prošnje je vložiti do konec oktobra 1897.

Prošnji je priložiti spričevalo pristojnosti in obnašanja.

Plača po dogovoru in zmožnosti v tajniških opravilih.

Županstvo v Biljah
dne 8. septembra 1897.

Župan:
M. Sannig, s. r.

Najlepše darilo!

Prešeren — Poezije,

s sliko slavnega slovenskega pesnika. Vezanje je elegantno v usnji z zlato obrozo. — Cena samo gld. 1.— s poštnino gld. 1.05.

Jenko Simon, — Pesmi,

I. zvezek, s pesnikovo sliko in 9 družih krasno risanih slik; vezanje je elegantno v usnji in zlato obrozo. — Cena samo gld. 1.— s poštnino gld. 1.05.

Drugi zvezek, ki bo obsegal do sedaj še ne izdane pesmi, izide v jeseni.

OTO FISCHER,

knjigotržnica v Ljubljani

Kongresni trg.

S. 164 — 26 — 1

P. 57 (Cl.)

Seznam blaga

tvrdke

G. Ferd. Resberg

v Gorici.

Glavna zaloga:

v Kapucinski ulici št. 11
(stara cukrarna).

Podružnica: na Kornu št. 2

(Attemsova palača).

Doslej ima v zalogi to-le blago:

Sladkor — kavo — riž — mast
poper — sveče — olje — škrob
— ječmen — kavino primeso —
moko — gris — drobne in de-
bele otrobe — turšico — zôb —
sol — moko za pitanje — kis
— žveplo — cement — bakreni
vitrijol itd. 169—1

V podružnici na Kornu prodaja tudi
moko, otrobe, ovs, turšico itd.

V vsakem poštno oddajnem okraji, v vsakej fari in po potrebi v vsakej občini, nastavi se razumna, delavna in zanesljiva oseba kot

zaupni mož in posredovalec

z dobrim in trajnim postranskim zaslužkom od nekega, mnogo let obstoječega, avstrijskega podjetja prve vrste. Pismene penudbe pod „V. u. G.“ Gradec, poste restante 183

Vinarsko in sadjarsko društvo za Brda

s sedežem v Gorici, ulica Barzellini št. 20.

priporoča

po nizki ceni slavnemu občinstvu

svoja pristna brisška
vina: rebulo, modro
frankinjo in druga na-
vadna črna vina, pri-
delke svojih članov.

Razpošilja na vse kraje od 56 litrov naprej.

Uzorce vin pošilja na zahtevo.

Vozniki v Gorici in z dežele, pozor!

Sedlar

Valentin Ferjančič

naznanja, da je odprl svojo 241

sedlarsko delavnico

v Gorici

v Vrtni ulici v hiši grofa Thurna
nasproti odprtemu sadnemu trgu.

V svoji delavnici prodaja vse potrebščine za zasebnike, voznike, jahalce, torbice, kovčege itd., izdeluje navadne in najfinejše vprege in oprave za jahanje.

Priporoča se toplo svojim rojakom v Gorici in z dežele.

Ivan Domicelj

trgovec z jedilnim blagom

v Korminu

na glavnem sadnem trgu (hiša hiša Pallova)

priporoča svojim rojakom

sladkor, kavo, riž, olje, kameno olje, moko, otrobe, vsakovrstne sveče iz Kopačeve tovarne, potem špirit vinski in domače žganje. Dalje prodaja vitrijol (modro galico) in pravo romanško trtno žveplo, narodne žveplenke.

Vse prodaja po tako zmerni ceni, da se ne boji tekmovanja (konkurence). 143

Veliki prazni sodovi

iz Srbije,

iz hrastovega lesa z železnimi obroči, od 2, 7, 20 30 do 70 hektov, 6-7 cm. debelosti v glavi, popolnoma zdravi, so na prodaj. — Natančneje poizvedbe, pri upravnistvu, ali v hiši na Franc Jožefovi cesti št. 9, pri g. L. Steru.

216 7 — 1 S. 78 3 — 1 P.

P. Drašček

trgovec z jedilnim blagom

v stolni ulici št. 2. v Gorici

(tam, kjer je tobakarnica)

priporoča se p. n. slovenskemu občinstvu v Gorici in z dežele.

Prodaja kavino primeso iz tovarne ARNOLD & GUTMANN z Dunaja. Zaloga žveplenk družbe sv. Cirila in Metoda.

Ivan Drufovka

trgovec v Gorici na Travniku
ima zalogo vsakovrstnega blaga
in čevljarskih potrebščin.

Podružnica za usnje, železnino in razno blago v Sežani.

Postrežba kolikor le mogoče točna. Naročila z dežele izvršujejo se z največjo skrbnostjo.

Cene zmerne.

Edino

v stolni ulici št. 13 (Via del Duomo)

nasproti veliki cerkvi

je velika zaloga raznovrstnega
manufakturnega blaga po naj-
nižji ceni.

Za obilno obiskovanje se toplo priporoča

E. Šusteršič & C.

Kdo pije
Kathreiner
Kneippovo sladno kavo?

Vsak

kdor ljubi okusno kavo, hoče
zdrav ostati in si kaj prihraniti.

Velika zaloga

kmetijskih in drugih strojev, pomp
za vodnjake, decimalnih vag in plaht
za pokrivanje vozov

iz tovarne Bertold Kraus v Pragi

se nahaja

v Gorici na Travniku št. 16 (zadej).

Anker

25, 25-16

Liniment. Capsici compos.

iz Richterjeve lekarne v Pragi
pripoznano kot izvrstno bol ubla-
žujoče mazilo; za ceno 40 kr., 70
kr. in 1 gld. se dobi po vseh lekarnah.
Naj se zahteva to splošno priljub-
ljeno domače zdravilno sredstvo

vedno le

Richterjev Liniment s „sidrom“

kot edino pravo in vzame
le tako steklenico, ki je pre-
videna s „sidrom“ kot znano
zaščitno znamko.

Richterjeva lekarna „pri zlatem levu“ v Pragi.

posredovalni poslovnici

DELLA ZOTTA

v Nunski ulici št. 16

se prodajajo

najboljše stiskalnice za grozdje,
slamarezalnice itd.

po tovarniških cenah.

Artur Makutz

klepar

v Ozki ulici št. 1 v Gorici.

priporoča se p. n. občinstvu v Gorici in na deželi za razne kleparske dela.

Zdravnik

Dr. M. Keršovani

ordinuje v lastni hiši

v ulici Barzellini h. št. 2.

Trgovec in krojaški mojster

FRANC NOVIČ

v ulici sv. Klare št. 6 v Gorici
izdeluje

obleke po meri po najnižji ceni,

prodaja vsakovrstno sukneno in domače blago. Priporoča se p. n. gospodom v Gorici in na deželi, kakor tudi častiti duhovščini za blagohotno podporo.

Prvi in najstarejši

fotografično-umetniški zavod

Antona Jerkiča v Gorici na Travniku

(poleg nadškofije št. 11)

prevzema vsa v fotografično stroko spadajoča dela do naravne velikosti; izdeluje fotografije na porcelan, na broše (najnovejša iznajdba), na žido, platno itd., akvarele, oljnathe slike; posnema po starih fotografijah pomanjševalno ali poveličevalno na najokusnejši način. Neprekosljivo delo jamči. Cene poštene. 26—2

Mrežasto steklo

patentovano, najboljši material za gornja okna, tla, tovarniška okna, strešna okna. Posebne prednosti: Kar največja varnost proti prodrenju in prebitju, nadležnih žičnih mrež ni treba, varnost proti ognju je jako velika, ako se zlomi ostane gosto, ker žična vložka drži steklo skupaj, svetloba prodira jako močno in je učinek luči, kakor še nikdar doslej. Pri mnogih državnih in zasebnih zgradbah se je vporabilo v obsežni meri z najboljšim uspehom. Mnogobrojna spričevala, prospekti in vzorci so na razpolaganje.

Steklene kocke

za razsvetljenje prehodov, prevozov, podzemskih hodnikov ali predorov, gladko ali s površino v raznih vzorcih; belo, na pol belo (okolu 30 od sto cenoje nego navadno surovo vlieto steklo) in barvano; z železno žično vlogo ali brez nje.

Aktien-Gesellschaft für Glasindustrie vorm. FRIEDR. SIEMENS, Neusattl, bei Elbogen (Böhmen) 697—1

Drugi izdelki: Vsakovrstne steklenice, stekleniški avtomatični zamaški, steklene plošče in steklene erke.

Zastopstvo in zaloga pri gospodu
H. Hausbrandt v Trstu.

Vaclav Žima,

izdelovalnica gospodarskih strojev v Přepychach u Opočna na Češkem. izdeluje kot posebnost

Čistil. mline za žito

po svojem patentovanem izumu. Mlini so znani v novejši dobi kot najboljši.

Slamozelnice z noži notri brušenimi, ki so pripoznane kot najboljše, kakor tudi
57 4—4

Žitni drobilci z mlinskimi kamni

svojega patentovanega izuma, ki se od drugih močno razlikujejo, se lože gonijo in bolje delajo.

Univerzalni brzi pralni stroji z žmikalniki,

ki so neizogibni za vsako hišo, ker se z njimi pri pranju polovico prihrani.

Za vse svoje izdelke jamčim najboljšo jakost, solidno postrežbo in zelo zmerne cene. Genike pošiljam na zahtevo brezplačno in poštne prosto.

Slovenci, podpirajte le svoje trgovce, obrtnike, zdravnike, odvetnike itd., držite se strogo gesla „Svoji k svojim!“

Sodar Franc Rusjan

v ulici Vetturini 9. — Gorica — (v hiši kje je ljudska posojilnica) priporoča se gg. trgovcem z vinom in vinogradnikom za izdelovanje novih in popravljanje starih sodov in izdelovanje vseh, v njegovo stroko spadajočih del. (cl.)

Podpisani naznanja, da je otvoril v Podgori h. št. 185, lastno izdelalnico raznovrstnih testenin kot so n. pr. makaroni, rezanci, biguli i. t. d. (cl.)

Priporoča se svojim rojakom v Podgori in drugod za obilna naročila. **Jožef Bizaj.**

Franjo Jakil

Tovarnar kôž v Rupi

zaloga v Gorici Rabatišče 2.

Ivan Reja

začasní oskrbnik vinarskega in sadjarskega društva za Brda s sedežem v Gorici, ulica Barzellini št. 20. in gostilničar „Alla Colomba“ v Gorici, na voglu ulice Morelli. Priporoča se rojakom v mestu in deželi.

ANTON OBIDIČ

čevljar v Semeniški ulici št. 4 se priporoča Slovincem v Gorici in v okolici za blagohotna naročila.

Jožef Rojic - Čerin

v Cerknem

prodaja 20° pristni brinjevee (liter po gl. 1-10) in brinjevo olje (deka 2 kr.)

Zaloga piva iz prve kranske eksportne pivovarne T. Frölich-a na Vrhniki pri Ljubljani — priporoča izborno pivo v sodčkih in steklenicah — rojakom v mestu in na deželi. — Zastop in zaloga za Gorico in deželo ima **Joško Rovani**

v Rabatišču št. 18.

Anton Vodopivec

gostilničar

„pri petelinu“ v Trstu via Ghenga št. 7. (zraven j. koločvara), ima zalogo vipavskih vin v Prvačini pri Gorici.

IVAN DEKLEVA

veletržec z vinom,

ima v svojih zalogah vseh vrst domačih in istrskih vin. Cene zmerne.

Pek Karol Drašček

priporoča

pekarijo v Riva Gorno 4 in podružno prodajalnico kruha v Semeniški ulici 2.

Svečar J. Kopač v Gorici

Solkanska ulica 9

priporoča pristne čebelno-voščene sveče kg po gl. 2-45. Za pristnost jamči s 1000 kron. Sveče slabjših vrst po jako nizki ceni. Zaloga kadil za cerkve po gl. 1-20, 1 gl., ter 50 kr. kg. Razpošilja na vse kraje avstro-ogerske monarhije.

Trgovec z vinom Ant. Pečenko

Vrtna ulica št. 8.

priporoča v sodčkih od 56 litrov naprej pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih, briskih in istrskih in dalmatinskih vinogradov. — Cene zmerne, postrežba točna. Za pristnost vina jamči.

Anton Kuštrin

v Gosposki ulici št. 23

priporoča

svojo trgovino raznih jedilnih potrebščin. Postrežba točna.

Ambrož Furlan

v Tržaški ulici št. 4

priporoča svojo trgovino jedilnih potrebščin in domačih pridelkov.

Tovarna vinskega kisa

K. Makuc

v Rabatišču št. 20 v Gorici se toplo priporoča trgovcem na deželi.

Anton Koren

Gosposka ulica 4

priporoča razno lončarsko, porcelansko in stekleno blago, reže in uklada šipe ter pripravlja okvirje.

Saunig & Dekleva

glavna zaloga „B a m b u s“-dvokoles iz graške tovarne in zaloga pušk, streljiva, šivalnih strojev itd. v nunski ulici št. 16. — Popravljalnica koles in izdelovalnica žičnih blazin v nunski ulici št. 14.

Hausner & Lokar

tovarna usnja v Mirnu pri Gorici.

Zaloga in prodaja na drobno v **Gosposki ulici št. 9.**

Klobučar Anton Fon

v Semeniški ulici

priporoča svojo bogato zalogo klobukov in kap ter gostilnico preskrbljeno z izborn. vini.

Andrej Jakil

Tovarnar kôž v Rupi

p. Miren.

Prodajalnica na Kornu v Gorici.

Jožef Novič krojač

Gosposka ulica št. 14

se priporoča častiti duhovščini in ostalemu občinstvu v Gorici in na deželi za razna v krojaško obrt spadajoča opravila. Izdeluje po meri točno in po raznih cenah.

Tovarna piva Fran Waňek

na Goriščeku

priporoča svojo zalogo goriškega piva.

„Goriška tiskarna“ A. Gabršček.

Glasilo goriških Slovencev

„Soča“

velja celoletno gl. 4-40.

„Knjižnica

za

mladino“.

„Slovanska knjižnica“

gl. 1-50.

Izšla je: „Salonska knjižnica“

Velja gl. 1-10 po pošti.

„Primorec“

velja 80 kr.

Koledar za goriško nadškofijo — 1898. — Popotnikov koledar za slov. učiteljstvo.

Zaloga izgotovljenih tiskovin:

za e. kr. okr. glavarstva, sodišča, županstva, pošte, šole, cerkve itd.

umorjen. — Policija je prepovedala vsako demonstracijo. Vendar so navzlic temu proslavljali spomin na svojega tovariša v stanovanju neke stare ženice v starem mestu. — Kolikor smo obveščeni, je prišlo mnogo brzojavk iz Dalmacije.

*** O proslavi „XX. settembre“ v Italiji** smo dobili poročilo očitovcev, kateri so imeli „srečo“, da so bili navzoči pri slavnosti v Palmi novi. Oni nam poročajo, da so se godile tam demonstracije proti vsem hišnim posestnikom in prebivalcem, kateri niso razsvetlili svojih oken. Metali so jim kamenje in razbijali jim okna, sploh se obnašali tako, da ne delajo taka junaštva nikake časti prosluli „aviti colturi“. In potem se usojajo laški primorski časopisi pitati nas Slovence z „barbarji“ in „eroi degli sassi“!

*** Brici pozor!** — V kavarni „Comercio“ v Korminu se je zgodil slučaj, ki naj bo vsem Bricem, ki zahajajo v Kormin, v svarilo. Pred kratkem sta bila dva Slovence v onej kavarni — ne vedé, da sta zagazila v gnezdo brezobzirnih „italianissimov“. — Pogovarjala sta se mej seboj slovensko. A rahločutne živce laške gospode je naša slovenska beseda tako pretresla da so si dali oduška s tem, da so jeli zabavljati „slovenskim dušam“. Opozarjamo vas, da se zavedate tudi v tem pogledu svoje narodne dolžnosti.

*** Zahvala.** — Veselični odsek je dne 18. avgusta t. l. o priliki rojstnega dne našega presv. cesarja pri veselici v Šturiji nabral ter oddal za tukajšnje ubožce svoto 22 gld. — za kar se mu podpisano županstvo v imenu obdarovanih ubožcev toplo zahvaljuje. Županstvo v Ajdovščini, dne 26. septembra 1897.

župan:
D. Godina.

† Dr. Pavel Frapportí, najpravičnejši in Slovencem najprijaznejši goriški odvetnik iz laškega taborja, je umrl v nedeljo zjutraj. Bil je član tudi družbe sv. Mohorja. Pogreb je bil danes ob 10. uri. N. p. v m.!

Volilni shod v Kanalu. — 23. t. m. je bil v Kanalu volilni shod, kateri je sklical dež. poslanec dr. Tuma. Shod je bil prav slabo razglašen, niti zadnja „Soča“ ni še nič vedela o njem. Takó se je zgodilo, da celó mnogi Kanalci niso vedeli, da bo shod, in so odšli na trg v Gorico. Zató je došlo k shodu le okoli 30 volilcev, ki so pazno poslušali poslanca in mu izrekli zaupnico. — Iz Bolca in Kobarida je došlo več brzojavk, ki so izrekale zaupanje poslancu dr. Tumi. — Kaj več pride.

Vipavska železnica. — Železniško ministerstvo je stavilo pogoj, da podeli koncesijo za zgradbo vipavske železnice le tedaj, ako prispejo za njo zasebni interesanti znesek 50.000 gld. Ta svota je vplačana oziroma zagotovljena. Vložila se je tudi že prošnja za koncesijo, in imamo najboljše upanje, da jo ministerstvo prositeljem kmalu podeli. Prosilci so: gg. grof Alfred Coronini-Cronberg, dr. Anton Gregorčič, Matevž Saunig, Lovro Juvančič, Filip Trpin in Angelj Casagrande. Udeležene občine in zasebniki so prispeli te-le svote: 5000 gld.: združene opekarnice v Biljah in Bukovici, 4000 gld.: občina Dornberg; po 3000 gld.: grof Alfred Coronini, občina Ajdovščina in Sv. Križ; 2600 gld.: Kornelij Gorup; po 2000 gld.: grof Franc Coronini, občina Rihemberg in Št. Andrež; 1500 gld.: občina Prvačina; 1200 gld.: občina Bilje; po 1000 gld.: Ivan Bizjak, Lovro Juvančič, župnik, in Josip Mrevlje v Dornbergu, Vaclav Jochmann v Ajdovščini, Josip Perozzi v Trstu, Matija Repič v Šturjah, občine Črniče, Kamnje, Lokavec, Miren, Šmarje in Šturje, 550 gld.: občina Selo; po 500 gld.: Fran in Ana Bavcon v Dornbergu, Josip Budin v Trstu, Ignacij Kovač v Ajdovščini, Franc Vovk v Biljah, občine Renče, Skrilje, Sv. Tomaž, Vogersko in Ustje; 450 gld.: občina Batuje; 400 gld.: župnik Dugulin v Ajdovščini; 300 gld.: zadrúžna opekarna v Renčah; po 200 gld.: Josip pl. Degrazia in župnik Josip Pavletič v Renčah; 100 gld.: Anton Visintin v Renčah; skupaj 48.000 gld. Ostalih 2000 dá v blagu c. kr.

gozdarski urad v Gorici, kar ima pa še potrditi c. kr. poljedelsko ministerstvo. Mi smo torej zadostili stavljenim pogojem, predno smo dobili koncesijo; so pa kraji, kateri niso jednaki pogojem še sedaj zadostili, akoprav že teče dotična železnica. Izdelovanje podrobnega načrta napreduje dobro; omenili bi samo to, da ne more imeti vsak posebej postaje pred nosom ali pa progó po svojem načrtu.

„K. k. Post in Merna“. — S tem tujim napisom razsvetljuje poštni voz mirensko cesto. Slav. mirenskem županstvu in drugim slovenskim županstvom, katera obsevajo jednaki nadpisi. priporočamo, naj poprašajo poštno ravnateljstvo, zakaj imajo poštni vozi, ki vozijo v slovenske kraje, le nemške napise, v Furlaniji pa le italijanske. Ako ne pride odgovor na vprašanje, zahtevajte iste pravice kakor jih imajo Furlani, in ako zahteva ne izda, pa pritožite se na Dunaj. — Sploh moramo gg. slovenskim županom prav odkrito reči, da so ravno oni mnogo krivi naših obupnih političkih odnošajev. Sami se — malimi izjemami — v narodnem oziru kar ne ganejo, ampak prepuščajo vse le našim poslancem. Zato se pa poroča uradno na Dunaj, da je slovensko ljudstvo s sedanjo politiko zadovoljno in da so le naši poslanci hujskači. Kako vse drugače znajo furlanski župani izkoriščati neodvisno župansko stališče. Kako pridno hodi n. pr. goriški župan v škofijstvo in na okr. glavarstvo tožit slov. duhovnike in uradnike zaradi otroško malenkostnih in večinoma izmišljenih prestopkov, in kako uljudno ga tu zagotavljajo odpočmočka! Naši slov. župani pa menda mislijo, da so hlapi najnižjemu političkemu uradniku ter se boje ziniti besedico, ki bi kazala, da so možje veljavni, oblastni in neodvisni, ki imajo braniti tudi narodnost svojih občanov. Slov. župani na noge za narodna prava!

Slovenka za „Lego“. — Čitamo v laških listih, da gospa Ana udova Darbo je darovala lahonski „Lega Nazionale“ večji znesek. — Ta gospa je rodóm Slovenka, doma iz Bolca; pozabila je torej na svoje rojstvo in pomaga zatirati svoj narod. — In vendar ima ta gospa široko znano stacuno s železnino nasproti škofiji, v katero zahajajo skoro izključno le Slovenci! Kakóšen duh vlada v njeni hiši, nam dokazuje tudi slučaj, da gospa Darbo je vzela k sebi 15-letno hčerko svoje pokojne sestre iz Bolca, ki ni znala niti besedice laške; v dobrem letu je naredila iz te deklice prav fanatično Italijanko, ki se z očetom ne mara govoriti slovenski in si je popačila že svoj priimek! — Evo, takó se vzdržuje goriško „italijanstvo“! Ko bo konec renegatsvu, bo kmalu pri kraju tudi z laško glorio!

Mestna užitnina za prihodnjo triletno dobo 1898-1900. je bila zopet izročena edinemu ponudniku — tvrdki Gorup za 94.000 gld. ali za 6300 gld. več nego v preteklem triletju. Zajedno je tvrdka privolila mestni občini, t. j. lahonskim „mangia-sciavi“ na magistratu, da bo nadzorovala nastavljanje uradnikov in služabnikov užitninskega oddelka in mitničarjev. — Kam pes tace moli, je preočividno. Takó daleč sega v Gorici preganjanje Slovencev. In vendar plačujemo ta davek po ogromni večini le mi Slovenci!

„Gorostasne laži“. — Takó imenuje „Corriere“ vse trditve v govoru dr. Franka na vseslovenskem shodu. „C.“ zanika, da bi državna pravdnistva podpirala Italijane. No, „C.“ seveda še ni bil deležen take dobrohotnosti!! Ukljub takim zanikanjem ohranimo Slovenci svoje prepričanje, sloneče na trdni podlagi nepobitnih dejstev! — Ali „C.“ je dejal takoj na to, da kazenske obravnave na Primorskem v zadnjem času so „dokazale“, da Slovani smo «fombolieri, vandali e quello che di peggio si può essere». Saj pravimo tudi mi, da kaj takega se je hotelo dokazati! In kar se hoče — se tudi izvrši! Toda mi Slovani ne damo počenega groša za vse take dokaze, katere odklanjamo z največjo hladnokrvnostjo! Taka sleparstva javnega mnenja pri nas Slovincih veljajo toliko, kolikor so vredna! Lopovščine imenujemo lopovščine, naj bodo skrite v še takó imenitne krinke!

„C.“ pravi dalje, da trgovinska zbornica in občina mesta goriškega sta v italijanskih rokah, ker na vsakih 5 volilcev so 4 Lahi in le 1 Slovenec; vlada se v te posle ne vtika. Takó lahko slepari „C.“ svoje bralce, mi pa vemo, da volilni red vlada lahko spremeni, ako hoče. In sedanji volilni red je bil nalašč takó skrpan, da je zagotovljena Lahom večina volilcev, kajti volilna pravica pričinja v Gorici pri 5, na deželi pri 3 gld. Nad tri četrtine obrtnikov je pa izključenih od volilne pravice. Kedar nastopi v Avstriji katera pravična vlada, tedaj se volilna pravica razširi na vse obrtnike, ki plačujejo davek, — in takrat nastopijo drugi časi tudi v tej trgovinski in obrtniški zbornici! Slovanski dan v Avstriji ni še napočil, a pride gotovo, priti mora kmalu — in takrat bomo govorili resno besedo tudi na to stran. Kakó je z mestnim zastopom v Gorici, to je pač znano tudi „C.“, da ga ima v pesteh — vlada. O tem niti besede!

„Gorostasne laži“ so torej vse le na strani „C.“, dr. Franko pa je govoril na vseslovenskem shodu le čisto resnico. Bil je se veliko preobziren in pregalanten! Tudi za ilustrovanje goriških odnošajev bi trebalo govoriti povsem po — Spinčičevo!

Društvo „Šolski dom“ je imelo dne 16. t. m. svoj ustanovni občni zbor, pri katerem je načelnik osnovalnega odbora dr. Gregorčič poročal o namenu društva o povodu k njegovi ustanovitvi, o pristopivših udih in vplačanih zneskih ter o ustanovnih stroških. Zbor je vzel poročilo na znanje. Predsednikom društva je bil izvoljen dosedanji načelnik; v odbor so prišli: profesor Berbuč, Alfred grof Coronini, dr. Aleksij Rojic in Franc Vodopivec. Pregledovalci računov so: Andrej Gabršček, Josip Hrovatin in dr. Andrej Lisjak. Razsodniki so izvoljeni: dr. Henrik Tuma, Blazij Grča in Ambrož Poniž. Kot društvena lista za razne objave sta se imenovala „Soča“ in „Primorski List“. Stavili in sprejeli so se razni nasveti, kako delati, da se društvo razširi ter da dobi potrebnih gmočnih sredstev za svoj človekoljubi namen. Odboru se je naročilo, naj zida Šolski dom ter naj v ta namen kupi od sedanjega konsorcija hišo in vrt v vozniški in križni ulici. Na to se je zborovanje končalo. Odborniki so se dogovorili, da razdelé posle med sabo tako le: grof Coronini, pódpredsednik, J. Berbuč, denarničar, Fr. Vodopivec, tajnik, dr. Rojic, knjigovodja in priglednik. Oglasili so se naslednji novi udje kot ustanovniki z doneskom po 100 gld., Ambrož Poniž, nadučitelj, Alfonz Blažko, duhovni pomočnik, Leopoldina Kersnik-Rott, učiteljica, vsi v Rifembergu; Franc Hmelak, posestnik v Lokavcu; N. N. v Gorici za prvi krat. Vplačali so: Andrej Uršič v Oblokah gld. 1.— Ambrož Poniž „ 5.— Alfonz Blažko „ 5.— dr. Peter Laharnar na Dunaju „ 5.— Franc Batič na Cesti „ 1.— Kroupa Miroslav v Komnu „ 1.— Angel Casagrande v Ajdovščini „ 5.— Franc Bunc, učitelj in p., Komen „ 5.— Josip Furlani, Villa Vicentina „ 5.— Ivan Torkar, c. kr. poštar, Podbrdo „ 2.— Rodoljub iz Ajdovščine „ 5.— N. N. v Gorici za prvi krat 100.— Leopoldina Kersnik-Rott, Rihemberg „ 5.— Alfred grof Coronini 665.—

Skupaj gld. 810.—

Prej je bilo izkazanih 270 gld. 57 kr. Vseh dohodkov je 1080 gld. 57 kr. Iskrena hvala vsem darovalcem in obilno posnemačev.

Laška šola v Podgori. — Ko je sklenil c. kr. pomnoženi šolski svet za okraj goriške okolice, da je opustiti laško šolo v Podgori, ker v 6 letih ni dosegla zakonitega števila otrok, začeli so Lahi silno agitacijo, da bi jih spravili vsaj za to šolsko leto dovoljno število. In res poroča „C.“, da je dosežen ta namen! — Toda preiskati bo treba, kakó so ga dosegli! Sicer pa je potrebno petletne povprečnice in ne sedanje število. — Za goriško slovensko mestno ljudsko šolo je danes že otrok za 10 razredov, a dovoljeni so le — štirje! Averte capito? — Radovedni smo, kakó se bo vedla vlada nasproti sklepu c. kr. okrajnega šol. sveta!

Prodajalnice tabaka se morajo držati najnovejšega ministerskega odloka in imeti ob nedeljah odprte svoje prostore od 8.—12. ure predp. ter od 4.—6. ure popoldne: Schwarzova tabakarna, v Šolski ulici, katera prodaja „Sočo“, „Primorca“, „Edinost“, „Brivca“ in „Primorski List“, je odprta ob nedeljah od 8. pred. do 2. pop.

Česa vsega niso Slovenci vzrok? — Doznavamo, da toži menda državno pravninstvo tvrdko „Šustersič & Co.“ zaradi tega, ker je propadla tekmovalna židovska tvrdka, katera je imela svojo zalogo pod št. 4 v isti ulici. Poslednja tekmuje z vsemi goriskimi trgovci, je dajala blago pod ceno, ter morala vsled tega zapreti svojo prodajalnico. Sedaj se baje izgovarja proti svojim upnikom, da je nje propadu vzrok — slovenska tvrdka! Ali ni to več nego smešno!?

Kako se postopa v „barbarski“ Rusiji in kako pri nas? — Udeležnik zdravniškega shoda v Moskvi nam poroča, da so imeli avstr. udeležniki na vseh ruskih železnicah prosto vožnjo, na avstro-ogerskih železnicah pa so morali vozino popolno plačati. — Tako se postopa v Rusiji. Pri nas pa se ne dovoljuje (posebno na državnih železnicah) prosta vožnja niti urednikom časopisov, kateri se tudi štejejo v vrsto onih, koji bedijo nad javnim mnenjem. Vsaj primorski slovenski uredniki niso tega deležni. Kako se postopa z laškimi židovskimi — to vé le železniško vodstvo.

Vpisovanje v mestno slovensko šolo v Podturnu se je vršilo tri cele dni. Vpisalo se je ogromna ničla slovenskih otrok. Ubogi učitelj, kateri je upisoval, je imel toliko opravka vse tri dni, da ni vedel, kam se obrniti. Lansko leto se jih je vpisalo le pet — letos pa toliko 000000! — Kak lep napredek!

Cerkveni odnošaji na vseslovenskem shodu. — „Vaterland“ in za njim tudi „Slovenec“ sta obsojala prof. Spinčiča, ker je govoril o nekaterih cerkvenih odnošajih v Istri, t. j. kako se siloma vsiljuje italijanstvo tudi v cerkvah med hrvaškim narodom, kakó se odpravlja slovansko bogoslužje itd.

Da pišejo takó listi, katere izdajajo in pišejo duhovniki, je naravno in samo po sebi umevno. Mi drugi pa, ki ne spadamo v cerkveno hijerarhijo in nas ne vežejo ne obediencia canonica in ne kake posebne obljube, marveč se ravnamo le po svoji dobri vesti in spoznanju, mi moremo govoriti drugače in tako tudi n. pr. reči: V sedanjih zdvijanih razmerah na Primorskem bi bilo naravnost neodpustljivo, ako bi se ne bila zinila umestna beseda na vseslovenskem shodu o cerkvenih razmerah v Istri.

„Pritožite se na cerkvene oblasti itd.“, — tak ugovor slišimo. Prav, lepo! Toda, vprašamo, je li pri nas cerkev s v o b o d n a? In kdo ima na vesti taka spletkarstva proti Slovonom — v cerkvi? Ako bi se obracali edino le na cerkvene oblasti, tedaj bi dolžili tudi edino cerkev, da nas podi od sebe. In že taka misel je naravnost grozovita! — Mi pa umejemo sponse, v katere je ukovana sv. cerkev v Avstriji, in vemo, da pri nas imamo n. pr. dunajske skofe in ne rimskih. Za Gorico nam ne izbira nadškofa Rim ampak — Dunaj: Badeni in Gauč nam ga izbereta, a Rim ga bo moral potrditi, ako ne bo prav kakih posebno očitnih zadržkov, ki bi izvoljeno osebo onemogočali za takó visok poklic. — Dogaja se torej lahko, da Dunaj si izvoli može, ki potem poslušajo prav pridno, kaj želé na Dunaju, in takó tudi delajo, često prav proti odločni volji Rima. Zgledov je dovolj!

Kar se godi zadnja leta v poreško-puljski škofiji, spada v to zadnjo vrsto, t. j. da se godi v soglasju z vladnim sistemom in ne z rimsko stolico. Čemu torej pritožbe v Rim (to bi se sicer lahko tudi poskusilo — in mi vemo, da se je po ovinkih tudi delalo!), kjer ne morejo veliko pomagati, ker so — vezani?! Vladin sistem je vsemu kriv — in pó njem se udari! In to se je zgodilo v Ljubljani! To je edino prava pot! Zategadel povemo že danes, da se niti mi pri „Soči“ ne bomo ravnali po lepih naukih v „Slov.“ in „Vaterlandu.“

Sicer pa je govorila predlagana resolucija sama o cerkvenih odnošajih v Istri in posl. Spinčič jo je pač moral utemeljevati.

Laški jezik-oslovec. — Kako pollaščejejo naša krajevna imena, to je že široko znano. Evo zopet nov dokaz njihove jezikoslovne bistrumnosti Grad pri Mirnu so prekrstili v — Montegradó! Zakaj vsaj ne „Montecastello“?

Delodajavel in delavel, pozor! — „Delavska zavarovalnica proti nezgodam“. — Pred malo časom smo objavili vest, da je ministerstvo za notranje zadeve razpustilo ravnateljstvo zavarovalnice pod gorenjim naslovom. Ta zavarovalnica je ustanovljena v zavarovanje delavcev proti raznim nesrečam. V nje obseg spadajo Kranjska, vsa Primorska (Gorica, Trst in Istra) in Dalmacija Vzlic temu, da je ustanovljena ta zavarovalnica tudi za Slovane, so se vgnzdili v ravnateljstvo in predsedništvo sami Lahi, kateri postopajo s slovenskimi delavci uprav tako, kakor se ravna z r o b o v i. Veliko pritožb smo že čitali proti ti zavarovalnici zaradi pristranskega postopanja na škodo slovenskim delavcem. Nasproti temu pa je mnogo slučajev, kateri so se zgodili v prid delavcem — italijanskim podanikom. Ako hočejo priti slovenski delavci do podpore v slučaju nesreče, morajo čakati mesece in leta, akoprav določajo pravila, da se podpora takoj dovoljuje. V izgled navajamo le slučaj delavca Blaža Škrinjarja iz Pevme št. 61 pri Gorici. Ta mož je delal v podgorski papirnici kot strojevodja, se tam ponnesrečil 20. decembra 1893. leta ter poškoval tako, da je postal za vedno nesposoben za delo. Mimogrede bodi povedano, da je oženjen ter ima dva otroka, ki sta z materjo vred bolna. In ta slovenski trpin je moral romati od Poncija do Pilata zaradi podpore; preiskali so ga baje že neštevilkokrat in vzlic zdravniškimi spričevalom z dunajske klinike je imel veliko opravka, predno mu je zavarovalnica priznala vsaj nekaj podpore. Po skoraj triletnem moledovanju mu je še le od 30. septembra 1896. naprej priznala podporo — 10 bornih goldinarjev na mesec, s katerimi mora rediti štiri bolnike: sebe, ženo in dva otroka! Naglašamo, da je določena podpora od 30. sept. 1896. naprej, a za ves čas od 20. decembra 1893. do gorenjega dne ni dobil niti novčiča, akoprav bi se mu bila morala podpora nemudoma dovoliti. Zavarovalnica pa gradi hiše v Trstu. Upravitelji teh hiš so prosluli ljudje, s katerimi se je mnogo pečalo tudi laško časopisje. To je le jeden v nebo vpijoči slučaj. Koliko jih pa imamo še zapisanih! Koliko jih ne pride na dan! — Ta slučaj smo navedli našim delodajavcem in delavcem v svarilo, da se sedaj pripravijo za bodoče volitve, katere se bodo vršile menda oktobra ali najdaljše sredi novembra. Dosedanjo upravo imajo v rokah ljudje, ki Slovane prezirajo, svoje „Benjamine“, domače in onkraj luže, pa zagovarjajo, kjer le morejo. — Ker se povrnemo k stvari v prihodnji številki, da izpregovorimo jasno besedo do slovenskih delodajalcev in podrejenih delavcev, opuščamo za danes nadaljnje razmotranje. Naglašamo pa le to, da je neizogibna potreba, da se tudi naši organizujejo za volitve. Lahi delajo že na vse kriplje, da bi jim ostala zavarovalnica v posesti. Oni vedo dobro, da je odzvonilo njihovemu gospodarstvu nad Slovani, ako jim izpodleti iz rok ta posest. Kranjska, Primorska in Dalmacija jim lahko pokažejo, da ni ustanovljena le za laške zobe. Za danes punktum.

XX settembre, t. j. 27. letnico vzetja Rima papežu, so praznovali tudi letos vsi lahonski in irredentovski listi, med temi „Corriere“ in „Sentinella“ v Gorici. S temi ljudmi se bratijo tudi skoro vsi mlajši laški duhovniki, ki navidezno sicer še zagovarjajo papeža, v resnici pa se veselé tudi oni ob obletnicah — 20. septembra!

Za brošurico „Primorski odnošaji v poslanski zbornici na Dunaju“ smo sprejeli do vključno 22. t. m.:

Notar Kavčič Josip v Gorici 2 gld. — Župnik Ivan Vrhovnik gld. 1-90. — Jožef in

Pavel Hočevar gld 1-40 — Janko Vodopivec gld. 1-15

P o 1 gld.: Žagar Alojzij, Šuligoj Štefan, Ajdovski, Zavadlav Franc, Torkar Ivan, Narodna Čitalnica Idrija, Kante Matej, Batič Franc, Lisjak dr. Andrej, Leban Anton, Božič Štefan, Aljančič Lj. c. kr. stotnik v Znaimu, Batistič pl. Miha Solkan, Poniž Ambrož, Renčelj Ivan, Lapanja Jožef, Guštin Milan, I. Korsič Klausen Osipovič, Čitalnica v Vrtojbi.

P o 70 kr.: Doljak Franc Gorica.

P o 60 kr.: Lozar Franc, Saunig Matej, Komac Valentin.

P o 50 kr.: Bizjak Josipina, Bras Fran iz Lovrana, Kemperle Simon, Špacapan Egid, Vuga Janez, Skodnik Josip, Peternel Andrej, Berginc Miroslav, Aleksij dr. Rojic, Vuga France, Kakelj Matija, Vodopivec Andrej iz Gorice, Štrekelj Ljudovik, Stres Anton, Uršič Ant. And., Mlečnik Andrej, Bone Anton, Škrinjar Jožef, Golja Fran, Koruza Josip, Poljsak Alojzij, Špacal Jožef, Kovač Ignac, Kopač Jernej, številka 9, Bralno društvo „Domovina“ Volčjigrad, Kenda Franc iz Dalmacije, župnik Lazar Anton, Grivičič Katarina, Štibilj Janez, Kraševac Josip, Štepančič Karol, Braz Marija, F. S. v G., Munnih Jožef, Žnidarčič Ivan, duhoven Blazij Bevk, Bralno društvo Osek, Cecilija Zavrtanik, Gruden Urban, Čeh Vacek Franc, Čeh Bubla Franc, župnik iz okolice, Renčan, Faganel Miha, Uršič Andrej, Vihale Blazij iz Šibenika, Pogon Miha, Glavič M., Bralno društvo iz Podgrada, Kos Ernesta, Bralno društvo Kopriva, Zaunig Gregor Gradišče, Garlati Janez, Manfreda Janez, Rejc Lovro, Della Schiava Ivan, Marusič Ivan, Bizalj Tomaž iz Zadra, Ceferin Sebastijan, Karol Favetti iz Cresa, Obljubik Franc, Plesničar Jožef Otlica, Perše Alojzij, Likar Jakob, vikar Kerkoč Štefan, Kobal Andrej, Murnik Janez, Zbogar Alojzij, Kavš Janko, Lapanja Alojzij, Načelnik postaje Podkrajšek, Skolč Andrej, Kos Ivan, Uršič Viktor Slap, vikar Sedej Ivan, Nussdorfer Franc Slap in Peric Andrej, Gorkič Franc.

P o 40 kr.: Simšič Anton, Šustersič Marija, Urbanja Jakob z Dunaja, Baraniecki dr. Artur, Vrtovec Andrej, Colja Janez, Toroš Karol, I. Pipan Kobiljaglava.

P o 30 kr.: Živic Jožef, Sovdat Franc, Krašček Andrej, Špacapan Franc, Soban Anton, Križman Jožef od Bizjakov, Maganer Alojzij, Srebrnič iz Solkana, Smrekar Marija, Špacapan Jožef, Skamperle Josip, Špacal Anton, Trampuž Franc, Kovačič Matija, vikar Hilarij Vuk, Trinajstič Ernest, Lučič Vinko, Drašček Štefan, Leskovec Ivan, Mervič Anton, Furlani Anton, Poljak Jožef, Rijavec Alojzij (2 krat), Gorjan Evgen, Žejen Jožef (35), Maroti Ivan, Franc Novič, Štefan Brezavšček.

P o 25 kr.: Janko Savnik, Batistič Josip, Sever Ivan (Cvetrež), Dr. Rumer, Slamič Anton, Vuga Ignacij, Čitalnica Sežana, Hvala Matija, Tomšič Franc, Vodopivec Ignacij, Mermolja Franc, orožniška postaja v Mirnu, Ušaj Anton, Križnik iz Metlike (20), Budihha Josip, Saksida Franc, Furlan Fran, Bizjak Miha iz Robca, Leban Jožef 53 Polubinj, Podgornik Josip, Skočir M., Ječič Anton, Širca Ivana, Korošec Ivan, vikar Fon Jakob, Kaus E. (20), Božič Jakob, Fratnik Ignacij, Gospodarsko bralno društvo Cerkno, Šubic Aleks, Lipuščič Anton, Kašca Fran, Gregorčič Ignacij, I. B. iz Gorice, Tomšič Blaž, Jos. Furlani V. V., Simon Ribarič, Sturm Anton, Pegan Janez, vikar Vidmar Josip, Pečenko Josip Vale, Klemenčič Andrej, Kurinčič Franc, Magajne Franc, Laharnar Ivan (20), Mozetič Jožef (20), Gabršček M., Klemenčič Jožef, Schauer Ivan, Slokar Karol, Cvetnič L., Kranjc Anton, Sovdat Ivan, Manfreda Josip, Drašček Andrej, Pavlin Andrej, Čebokli Anton, Koran Ignac, Mašera Milka, Mežnar Anton, Gulič Alojzij, Lamprecht Ivan, Kavčič Ivan, Ličer Josip, Humar Anton, Švara Josip, Cernatič Blaž, Klemenčič Ivan, Sekan Ivan, Terčič Valentin, Pečenko Anton iz Ročinja, Poberaj Alojzij, Jurca Peter, Pahor Anton, Cigoj Franc, Tomšič Blaž, Cigoj Janez, Čubej Janez, Lavrenčič Franc, Leban Vinko, Akad. društvo „Triglav“ v Gradcu, Faraguna Matej, Pirih Matevž, Orel Alojzij (20), Poljsak Jožef (26), Kodeli Ivan, Anton Jug, Berginc Anton, Klemenčič Anton, Danjelič Franc, Siverič, Hrast

Anton Livek, Pegan Franc, Rustja Josip, Volarič Janez, Mudrovčič Ivan Strassoldo, Kokošar Franc Jožef Leban 57 Polubinj, Drašek Teodor, Strgar Mihael, N. N., Selic Andrej, Rožič Ivan, Jožef Domberg, Sandrin Franc in Koren I. Kobarid. (Dalje prih.).

Doslej se je oglasilo od 4000 le 370 naročnikov „Soče“, „Prim.“ in „Ed.“, mej temi največ nižjega sloja, dočim, kakar je razvidno iz razkaza, pogrešamo še veliko razumnejših naročnikov ne samo z dežele, nego tudi iz Gorice. Cenjene naročnike prosimo, da doprinesejo svoj darček na žrtvenik domovine.

Volitve členov komisije za pridobniški davek so deloma izvršene, deloma se bodo vršile. Kanalski in ajdovski davčni okraj je že izvolil volilne može. Goriski davčni okraj (okolica) je volil dne 27. za III. razred in danes za IV. razred. Volitev zaupnih mož se bodo vršila za ves politični okraj goriski dne 6. oktobra v Gorici. — Davčni okraj k o m e n s k i bo volil volilne može dne 5. oktobra, s e ž a n s k i pa 6. oktobra za III. in IV. razred. Ti-le volijo dne 14. oktobra zaupnike v Sežani. — Davčni okraj b o v s k i bo volil volilne može dne 2. in t o l m i n s k i dne 8. oktobra za III. razred, dne 7. oktobra oba za IV. — Dne 11. oktobra pa bode glavna volitev v Tolminu. — V Gorici bode volitev dne 8. oktobra za II., dne 2. oktobra za III. in dne 5. oktobra za IV. razred. V komisijo sodijo previdni, pošteni in značajni možje, kateri bodo skrbeli, da se davek pravično razdeli tako, da ne bode moral plačevati eden razred za družega, pač pa vsak za sebe, po visokosti pridobnine. Prav bi bilo, da bi se sporazumeli vsivolilni možje v večjih krajih, kakor Sežana, Komen, Ajdovščina, Kanal, Tolmin, Cerkljeva, Kobarid, Bole itd. da izberó s p o s o b n e zastopnike v komisijo. Od te komisije bo mnogo zavisno. — Bdečih je pravica, zaspance pa tepó od vseh strani! — Lahki se pridno pripravljajo na te volitve, kakor tudi na one v zavarovalnico proti nezgodam, imajo tudi posebno vodstvo, le pri Slovencih se ne zgane nikdo!

Novi civilno-pravni red pride vsekakor v veljavo s 1. januarjem prihodnjega leta; ne bo torej odložen za eno leto, kakor se je povsod upalo. Takó se je baje izjavil sam pravosodni minister Gleispach nasproti poslancu dr. Dyku. — Radovedni smo na delovanje tega novega stroja! Radovedni smo posebno na — strojevodje, kako se bodo kretali okoli njega!

Amerikansko žito. — Ker je letošnja žitna letina slaba, so že pred tedni silno poskočile cene moki. In te cene bi bile še rasle, da se ni oglasila Amerika s svojimi žitnimi zalogami. Le Združene države imajo pripravljenega žita nad 60 milijonov hektov. Vojna uprava si ga je že oskrbelá 600.000 hektov. — Koliko denarja pojde v Ameriko za žito! In prav za toliko je Evropa ubožnejša vsled letošnje slabe letine!

Naznanilo. — Na obrtni nadaljevalni šoli za zidarje v Renčah prične šolsko leto dne 1. oktobra t. l. Sprejmejo se v to šolo dečki 14-18 let stari, ki dokažejo z odpustnim spričevalom, da so dovršili z dobrim uspehom ljudsko šolo. Čas upisovanja je od 26. do 30. t. m. od 9. do 12. ure dopoldne pri vodstvu šole.

10-letna slavnost kolesarskega društva v Ljubljani bode na dan 3. oktobra tega leta.

Razpis. — Na slov. odd. deželne kmetijske šole v Gorici se začne dne 8. novembra t. l. nov dvoletni tečaj.

Razpisanih je 8 štipendijev po letnih 100 gld. Prošnje je doposlati šolskemu vodstvu do 15. oktobra t. l.

Da se učenec sprejme v šolo mora dokazati:

da pritrdé ustupu v šolo stariši ali varuhi;

da je prosilec dovršil 16. leto, le če je kdo telesno posebno krepak, sprejme se tudi po dovršenem 15. letu, če ga vodja, kateremu se ima predstaviti, prej nego prošnjo vloži za sprejem, za sposobnega spozna;

da je lepega naravnega vedenja;

da je prosilec z dobrim uspehom dovršil ljudsko šolo;

da je telesno sposoben zvrševati navadna kmetijska dela;

da je dovolj izobražen, kar je dokazati s sprejemnim izpitom.

Kolekovani prošnji je priložiti: krstni list, zadnje šolsko spričevalo, spričevalo ubožnosti, zdravniško spričevalo, zupanstveno spričevalo glede npravnega vedenja in izjavo starišev ali varuhov, da so zadovoljni, da prosilec ustopi v kmetijsko šolo.

Sprejmejo se tudi plačujoči učenci, kateri pa morajo priložiti prošnji tudi izjavo starišev ali varuhov, da se zavežejo plačati za učenca po 10 gld. v predplačnih mesečnih rokih.

Učencem - štipendistom in plačujočim se odškodujejo teža kmetijska dela z nagradami, katere se odmerijo po vrednosti storjenega dela, to pa še le tedaj, ko se je učenec v tem ali onem delu dobro izvežbal, da ga zamore samostalno opravljati. Za navadne praktične vaje v kmetijskem delu se ne dajejo nagrade.

Vsak učenec mora seboj prinesiti: jedno odejo, vsaj 2 para rjuh, vsaj 2 para spodnjih hlač, 2 navadni in 2 boljši srajci, 6 parov nogovic, 6 žepnih rut, 2 obrisalki, par boljših in par močnejših čevljev, jedno vsakdanjo in jedno praznično obleko, česalo, ščetko za obuvalo in jedno za obleko.

Učenci dobivajo v zavodu hrano in stanovanje. Za hrano jim je plačati na mesec kacih 8 gld. Svečavo in kurjavo dobivajo brezplačno. Za snaženje perila mora vsak sam skrbeti.

Razpis štipendijev. — Razpisujeta se dva deželna štipendija po 300 gld., ki jih je ustanovil deželni zbor se sklepom 10. septembra 1888. v spomin štiridesetletnice vladarstva Nj. Vel. presv. Cesarja Franca Jožefa I.

1. Deležiti se morejo te ustanove dijaki, sinovi očeta rojenega, stanujočega in pristojnega v tej grofiji, slušatelji prava, medicine, eventuelno modroslovja, politehnike ali više poljedelske šole — na katerem avstrijskem vseučilišču — skozi vsa leta vseučilišnih studij držé se obstoječih postavnih predpisov.

2. Prošilci naj podajo svoje vloge goriskemu deželnemu odboru do konca sep. 1897. in naj jim priložijo dokazila o rodu, pristojnosti, o premoženjskih razmerah dotičnih družin, o tem, da so vpisani na kakem izmed navedenih učilišč in o dosedanjem napredovanju.

Oznanilo. — Razpisujejo se s tem 4 deželni štipendiji po 200 gld. za dijake z Goriskega, kateri so dovršili srednje in stopili v visoke šole.

Pri podelitvi se bo gledalo na to, da dobita te štipendiji dva dijaka slovenske in dva italijanske narodnosti. Če bi manjkalo dijakov izmed ene rečenih narodnosti, sme se nakazati štipendij dijakom druge narodnosti.

Štipendiji se bodo izplačevali v štirih četrtletnih odplačilih na prošnjo deleženca, ki mora izkazati, da je vpisan v vseučilišeno matrikulo in pozneje, da obiskuje učilišče.

Dotične prošnje se imajo podati deželnemu odboru v Gorici pismeno do konca septembra 1897. in naj se jim priložijo spričevala zrelosti, ubožstva in vpisa v eno izmed visokih šol.

Pri vseslovenskem in istrsko-hrv. shodu v Ljubljani so bili tudi od slovenskolaske meje mnogi briski duhovniki, n. pr. iz Zapotoka, Kožbane, Gradnega, Slovrenca, Medane, Vipolž, Ločnika in Podgore ter veleposesniki iz Medane in Vipolž. Vsi so zdaj veseli, da so se udeležili tega shoda.

Naznanilo. — Na obrtni nadaljevalni šoli v Gorici prične šol. leto 1. oktobra t. l. Vpisujejo se učenci 26. t. m. in 3. oktobra od 10. do 12., pa 1. oktobra od 5. do 7. popoldne v ulici Barzellini hšt. 16. V to šolo se bodo sprejemali obrtni in trgovski učenci, ki so dovršili ljudsko šolo. V dokaz prinese šolsko izvestje poslednjega šol. leta. Redno poučevanje prične v vseh 3 razredih 1. oktobra in za učence nedeljskega oddelka 3. oktobra. Poučevalo

se bode vsak ponedeljek, sredo in petek od 5. do 7. zvečer in ob nedeljah od 9. do 12.

V šolo! — Kakor je razvidno iz naznanih v današnji številki, prične na slovenski obrtni šoli s 1. oktobrom novo šolsko leto. Opozarjamo torej gg. mojstre in roditelje, da ste v Gorici dve obrtni nadaljevalni šoli: **slovenska v ulici Barzellini** in italijanska na Generališču. — Ker se pa več slovenskih učencev iz okolice vpisuje v italijansko šolo, si ne moremo drugača misliti, da storé to le iz gole — nevednosti. Da bi se pa to dogajalo po inicijativi italijanskih mojstrov, ne moremo verjeti, ker tudi nekaj slovenskih dečkov pohaja v slovensko obrtno šolo, če tudi so pri italijanskih mojstvih.

Cerkev sv. Danijela pri Volčah je znamenit starinski obstanek iz temne dobe prvih časov krščanstva v teh krajih. Zategadel je bilo že večkrat govora — tudi v drž. zboru — da bi vlada, ki skrbi za ohranitev važnih starinskih spomenikov, dala potrebno podporo tudi za popravo te cerkvice. — To se zdaj zgodi vsled posebnega predloga „komisije za ohranitev zgodovinskih spomenikov“. — Inženir T o m a s i je dobil nalog, naj izdelá potrebne načrte, kakó ta dela izvršiti.

Vabilo k veselici katero priredijo Št. Andrežki diletantje v nedeljo dne 3. oktobra 1897. v Št. Andrežu v prostorih Jožefa Nanuta, nasproti cerkve. Vspored: 1. „Domovini“, mešan zbor. Dr. Razlag. — 2. „Triglav“, Aljaž, možki zbor. — 3. Saljivi prizor: „Mizar“. — 4. „Vesela tovaršija“, mešan zbor. I. Laharnar. — 5. „Novinci“ možki zbor. H. Volarič. — 6. Igra: „Kteri bo“. — 7. Prosta zabava. Med vsopredom svira vojaški orkester c. in kr. pešp. št. 47. iz Gorice. Ustopnina k veselici 20., sedež 10 kr. Začetek ob 3 in pol uri popoldne. K obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

Štursko pevsko društvo s sodelovanjem ajdovsko-šturskega zasebnega tamburaškega zbora priredi veliko veselico dn 10. oktobra, ne 3. oktobra, kakor je bilo v predzadnji „Soči“ omenjeno. Odbor.

Z Bolškega nam poročajo, da kvaterni teden je bilo ondi prav veliko dežja, kateremu je sledila občutna hladnost. V Bolcu ni nič več tujcev. Vode so precej visoko narasle. — Most čez B o k o ni še dovršen, začasni most pa odnese vsaka večja voda. — Cesta pri Logu pa je že dovršena. Krasno delo!

V Bolcu so bile obč. volitve. V vseh treh razredih je zmagala stranka sedanjega župana. Vložen je priziv. Toliko čisto stvarno.

Novi poštni urad v Bračanu se otvori 1. oktobra in bo v zvezi z Korminom in Dolenjem.

Zlata dekliska zapestnica se je zgubila iz stolne cerkve, po starem trgu in Rabatišču. Kdor jo je našel, naj jo prinese v upravništvo, kjer sprejme nagrado.

Državni zbor je bil otvorjen 23. t. m. Že pri prvi seji je prišlo do velikega škandala, kateri so uzročili nemški narodnjaki, posebno pa poslanci Schönerer, Wolf in Iro. Obsipavali so z raznimi nečastnimi naslovi vse ministre po vrsti, posebno pa Badenija ter predsedništvo. Predsednikom je bil izvoljen zopet dr. Kathreiner, podpredsednikoma pa Abrahamovicz in dr. K r a m a r. (Glej spredaj).

Razgled po svetu. — Slovenske oči so obrnene v državni zbor, kateri se je pričel 23. t. m. O prvi seji prinašamo kratko poročilce spredaj ter na drugem mestu. Kam zapelje državni voz grof Badeni, menda ne ve še sam. Da je še vedno v globokem blatu, tega ne more nikdo tajiti. Položaj je tak, da ni sploh nikacega upanja za zboljšanje, ako se ne poseže vmes z vso odločnostjo. — Poset francoskega predsednika Faura v Rusijo je dal povod, da je nemški cesar, gostobesedni Viljem II., povabil k velikim vojaškim vajam italijansko kraljevsko dvojico, katera se je vabilu odzvala in se z Viljemom sešla v Homburgu. Komaj se je rešil tega

poseta (obiska), je že zletel na Ogersko in slednjič prišel 20. t. m. v Budimpešto, kjer ga je pričakoval naš presviti cesar. Ta poset v Budimpešti uprav 20. septembra, to je na obletnico, ko proslavlja Italija svojo združenje, se tolmači kot neko utrjenje trozveze proti rusko-francoski dvozvezi, katera se je potrdila s Faureovim potovanjem na Rusko. Preskromni smo, da bi mogli razumeti drugače ta poset, in zaradi tega ne moremo obširneje poročati o slavnostih, katere so se vršile te dni v Budimpešti. — Mej najvažnejšimi političnimi vestmi je gotovo tudi ta, da je vendar jedenkrat podpisan — turško-grški mir. Grška bode morala plačati Turčiji štiri milijone lir. — Pri proslavi „XX. settembre“ v Italiji se je zgodila nesreča poslancu Imbrianiju, katerega je zadel mrtvoud uprav isti hip, ko je imel slavnostni govor v Sieni pred spomenikom Garibaldinjevim. Naše prim. laške časopisje je zadel s tem srčna žalost. — Nesrečna Kuba se ne more rešiti španske vojske, katera ne napreduje čisto nič. Časopisi poročajo, da mislijo poseči vmes Zvezinjene države ameriške in priklopiti si Kubo. To bi bila jedina rešilna pot za Kubo. — Slednjič še jedno važno: Kralj Menelik je podelil knezu Bismarku veliki križec etiopske zvezde. Ta mu je še manjkala.

Raznoterosti.

* **Strašna nesreča v reški luki.** — O potopu parnika „Ika“, ki se je v torek zvečer, zavivši v reško luko, z vsa silo zletel v angleški parnik „Tyria“, se poročajo sedaj posameznosti. „Tyria“ je velik modern parnik, dočim je bila „Ika“ sta, skoraj neraben, k večjemu 100 ljudij sprejemajoč parnik. „Tyria“ je zapustila luko pačasi, brez para, „Ika“ pa je priplavala s polnim parom in v največjem diru. Ko je kapitan „Ike“ videl nevarnost, ni ustavil parnika, ampak je hotel „Tyrio“ pred nosom prehiteti. To pa se „Iki“ ni posrečilo, kati „Tyria“, vzlic temu, da je angleški kapitan ustavljal parnikov tek, se je zadržal v „Iki“. „Ika“ se je vlekla še 50 m naprej, nakrat se je dvignil njen sprednji konec v zrak, in v jedni minuti se je pogreznil parnik v 60 m globoko morje. Na „Iki“ so bili vseučilišni profesor Kopalik, 3 duhovniki, neka gospa, nekaj otrok, večinoma pa hrvaški kmetje. Vseh skupaj je bilo okoli 50 ljudij na parniku. Rešili so jih samo 20. Ko se je parnik potopil, vpili so nesrečni ljudje toli strašno, da so slišali klice na obrežju. Angleški parnik ni baje prav nič pomagal pri reševanju ljudij, nego je odjadral svojo pot. Doslej še ni dognano, koliko oseb se je pri katastrofi parnika „Ike“ potopilo, pač pa se misli, da prinese morje dotične v najbližjem času na kopno. Preiskava o uzroku katastrofe je dognala, da zadene krivda kapitana ponesrečenega parnika „Ika“, kateri se še vedno nahaja v zaporu. Kapitan ie v očigled preteče nevarnosti dal take nerodne ukaze, da se katastrofa ni dala preprečiti.

* **Nemiri na Hrvaškem.** — Poroča se: V Sienici se je mej pravoslavnim prebivalstvom raznesla vest, da se na cerkvi razobesi nadjarska zastava v znak, da mora potem tekom dveh ur vse prebivalstvo prebivalstvo prestopiti h katoliški veri. Prebivalstvo je mislilo, da je uradna komisija, ki je prišla v vas, prinesla dotično zastavo. Napadlo je komisijo, sestojajočo iz ravnatelja zemljiške knjige Cojanoviča, okr. predstojnika Brezoviča in inženerja Dijakoviča, in vse tri uradnike ubilo. V Perni so ljudje streljali na orožnike. Ti so seveda tudi streljali in jednega moskega ubili, jedno žensko pa ranili. Vlada je odposlala vojaštvo na lice mesta, da napravi red.

* **Kdaj se dekleta može?** — Pri raznih narodih so dekleta v raznih dobah godna za možitev. Avstrijanke in Nemke se može večinoma mej 18. in 20. letom; Španke in Grkinje se može od 14. leta nadalje, Ciganke so često z 12 letom že matere, tudi ogerske Rusinke se včasih može z 12. letom. V Švediji so prezgodnje možitve prepovedane; samo Leponke se smejo možiti v 17. letu. V

Franciji se je snalo včasih omožiti 13-letno deklo, toda Napoleon I. je povišal rok na 15. V Angliji je dovoljen zakon mej 12letno punico in 14letnim dečkom. Pri Indijancih je najti že 10-letne matere, v Kokinkini se more deklo udati celo že v — 7 letu. Tudi Turkinje se može še otročje. V Madrasu pa je 16-letna devotka že — „stara baba“. Seveda ženska navadno tolikanj hitreje postari, kolikor prej se omoži. „Sl. Narod“.

* **Zopet atentat.** — Mehikanski predsednik republike je bil napaden od nekega anarhista in ranjen na ramo. Anarhista so zaprli. Ljudstvo je bilo tako razkačeno, da je v njegovo ječo vdrlo, ter ga — v pravem pomenu besede — raztrgalo na kosce.

* **Požar v Benetkah.** — V noči od 18. na 19. t. m. je nastal v Benetkah grozovit požar, ki je upepelil velik parni mlin. Škoda znaša preko 100.000 lir. V nevarnosti so bila vsa okolili stoječa poslopja. Po velikem naporu se le se je posrečilo ognjegascem omejiti ogenj; tem večja zasluga je pripisati požrtvovalnemu društvu, ker se je ogenj z nepopisno hitrostjo razširjal po bližnjih stavbah!

* **Peš v Afriko** hodi že nekaj tednov iz Pariza Evgenij Zimmermann. Pot ga vodi preko Dalmacije na Turško in Grško, od ondod pa v Egipt. Zimmermann hodi po 13 do 15 ur na dan. Mej hojo pije samo mleko, sele zvečer si privoščo večerjo.

* **Posnemanja vredno.** — V občini Bridka v Bukovini je vzelo 40 kmetov vse gostilne v zakup. Spravili so s tem ob zasluzek žide, katerih je tam kot listja. Židje so sklenili, da se izselijo v Kanado.

* **Redka prirodna prikazen.** — V Sikirevcih na Hrvaškem in tudi v Dolni Tuzli v Bosni so videli 1. avgusta na jasnem nebu in pri belem dnevu (ob 10. uri dopoldne) h kratki žareti veliko žarečo kroglo, ki je letela proti jugu. H kratki se je krogla razpočila silnim gromom in ne daleč od Tuzle je padle na zemljo nebrojno kamenja. Ljudstvo je klicalo «Pukao je božji top!» — v resnici pa je bil velikanski geometer.

Narodno gospodarstvo.

Pelin je dober pomoček zoper zapiranje pri živini. Bodi si zelen ali suh, naj se drobno zreže in zmeša med otrobi, zraven pa se dodá nekaj soli. To velja v bolj obilni meri kot zdravilo, v manjši pa kot krepljivo sredstvo za želodec pri živini.

Pesek moker se priporoča kot hladilo zoper vnetje možgan pri živini. Nabaše se ga v vrečico in obesí na čelo živini, da daje hlad od sebe. Seveda ga je treba pogosto prenoviti s hladnim, kadar je prvi že segret.

Peteršilj je dobro zdravilo zoper zapiranje vode. Skuha se ga in precedi, potem pa dodá za 30 gramov solitarja, kar se živini nãenkrat vlije v gobec. Zdravilo to je po potrebi ponavljati, v sili je treba konjem še puščati v tej bolezni.

Prah iz jelovih štoržev. — Nekateri živinorejci na gornjem Štajerskem jako obrajtajo omenjeni prah kot izvrsten poboljšek zraven soli za živino. Štorži se naberejo okoli Velikega Šmarja, ko so najbolj smolnati. Shranijo se na zraku, da se dobro presuše. Potem se stolčejo v prah, in tega prahu se daje zraven soli in otrobov po dvakrat na teden živini. Dobro je tudi zraven pridejati drobno zrezanega pelina, encijana (košutnika) ali kolmoža.

Nekateri napravljajo tudi prah iz jelovega mladičja (enoletnih vejic). Naberejo tega, lepo posuše in stolčejo v prah. Rabi se, kakor prej omenjeni.

Retkev se priporoča kot zdravilo zoper kašelj pri ovcah. Nareže se je v tanka kolesca, nekoliko opeče in potem shlajena daje ovcam. Še boljše baje je, če se dodá nekoliko zelenih orehovit lupin, katere se ob svojem času v ta namen shranijo na zračnem prostoru. To zdravilo priporočajo tudi kot sredstvo proti metljajem v drobu.

Književnost.

Zbirka domačih zdravil kakor jih rabi slovenski narod. S poljudnim opisom človeškega telesa. Tretji pomnoženi natis. V Celji, 1897. Zbral, tiskal in založil Dragotin Hribar v Celji. — Cena knjigi 50 kr.; s poštnino 55 kr.

„**Naša monarhija**“. — Avstrijske kronovinc za časa 50-letnega jubileja vladarstva Njegovega Veličanstva cesarja Frana Jožefa I. Izdaja Julij Lavrenčič. Založništvo: Jurij Szelinski, c. kr. vseučilišni knjigarnar. Kompletno v 24 zvezkih à 1 K. Doslej je izšlo 7 snopičev.

Dunajska borza

27. septembra 1897.

Skupni državni dolg v notah . . .	102	gld.	05	kr.
Skupni državni dolg v srebru . . .	102	„	05	„
Avstrijska zlata renta	124	„	25	„
Avstrijska kronska renta 4% . . .	101	„	85	„
Ogerska zlata renta 4%	121	„	60	„
Ogerska kronska renta 4%	99	„	35	„
Avstro-ogerske bančne delnice . . .	950	„	—	„
Kreditne delnice	358	„	75	„
London vista	119	„	70	„
Nemški drž. bankovci za 100 mark .	58	„	75	„
20 mark	11	„	74	„
20 frankov	9	„	52 1/2	„
Italijanske lire	45	„	12 1/2	„
C. kr. cekini	5	„	66	„

Tržne cene.

za 100 kilov

Kava: Santos	gld.	110	—	do	130	—
Sandomingo	„	150	—	„	—	—
Java	„	145	—	„	164	—
Portorico	„	145	—	„	—	—
Moka	„	180	—	„	—	—
Sladkor	„	36 1/2	„	37 1/2	„	—
Špeh	„	52	„	56	„	—
Petrolij v sodu	„	18 3/4	„	—	„	—
v zaboju	„	6	„	—	„	—
Maslo surovo	„	75	—	„	—	—
kuhano	„	85	—	„	—	—

Moka: Ogerska.

st. 0 gld. 20-20, st. 1 gld. 20—, st. 2 gld. 19 70,	
„ 3 „ 19 20, „ 4 „ 18 90, „ 5 „ 18 60,	
st. 6 gld. 17 70.	
Otrobi debele	gld. 4 60 do 5 20
drobne	4 30 „ 4 80
Turšica navadna	5 30 „ 6 30
Oves	6 80 „ 7 80

Loterijske številke.

18. septembra:

Dunaj	66	18	53	83	29
Gradec	45	77	41	65	64

25. septembra:

Trst	6	83	50	43	84
Line	33	43	77	26	39

100 do 300 gld. mesečno lahko zaslužijo osebe vseh stanov in v vseh krajih s prodajo zakonito dovoljenih drž. papirjev in srečk, a da ni potrebna glavica in ni nikaka nevarnost. — Ponudbe pod Ludwig Österreicher, VIII Deutsche gasse 8 Budapest.

Št. 12.

Razpis dražbe.

Eksekutivni odbor za zgradbo braniške ceste bode oddal potom

javne dražbe dne 6. oktobra t. l. in ako tega dne ostane dražba brezuspešna, pa **dne 12. oktobra**

od 10. do 1. ure popoldne v Branici pri g. Francetu Benku

delo štirih mostov,

in sicer:

1. Most od Počlase proti Branici in Rihembergu za gld. 2374.74.
2. Most na cesti naprej proti Branici za gld. 2478.71.
3. Most pri mlinu Čipi za gld. 2536.47.
4. Most pri potoku Kostanjevica za gld. 1068.95.

Preudarki, načrti in pogoji se nahajajo v rihemberškem županstvu, kjer so vsakemu tekmovalcu na ogled.

Delo se bo oddalo ponudniku z najnižimi pogoji. Varščina znaša 10%.

Cestno-skladovni odbor za zgradbo braniške ceste v Rihembergu, dne 11. septembra 1897.

Načelnik:

Jožef Pavlica.